

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 775/2023
18.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Радославе Мађаров и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Драган Панов, адвокат из ..., против туженог Универзитетски клинички центар Ниш са седиштем у Нишу, кога заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Нишу, ради поништаја решења и исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4365/22 од 04.10.2022. године, у седници већа одржаној 18.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 4365/22 од 04.10.2022. године у ставу другом и трећем изреке, тако што се **ОДБИЈА** жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Нишу П1 1972/20 од 07.04.2022. године у ставу трећем и петом изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 45.602,80 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 1972/20 од 07.04.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и поништено је као незаконито решење туженог од 17.09.2018. године о отказу уговора о обављању привремених и повремених послова од 27.06.2018. године. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев да се тужени обавезе да тужили, на име изгубљених накнада по основу уговора о обављању привремених и повремених послова, за период од 08.08.2018. године до 13.12.2018. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом, ближе означено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев и тужени је обавезан да тужили накнади штету на име изосталих накнада за случај незапослености, за период од 13.12.2018. године до 13.05.2019. године, у укупном износу од 90.514,00 динара, у појединачним месечним износима и са законском затезном каматом, ближе означено у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев да се тужени обавезе да на износе изгубљених накнада из става другог изреке уплати доприносе за обавезно социјално осигурање. Петим ставом изреке, обавезан је тужени да тужили накнади трошкове парничног

поступка у износу од 167.542,00 динара, са законском затезном каматом на износ од 162.021,00 динара почев од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 4365/22 од 04.10.2022. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставу првом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке тако што одбијен тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиљи накнади штету на име изосталих накнада за случај незапослености, за период од 13.12.2018. године до 13.05.2019. године, у укупном износу од 90.514,00 динара, у појединачним месечним износима и са законском затезном каматом, ближе означено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу петом изреке тако што је обавезан тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 59.042,00 динара, са законском затезном каматом на износ од 53.521,00 динара почев од извршности пресуде до коначне исплате, док је преко досуђеног износа до износа од 167.542,00 динара, одбијен захтев за накнаду трошкова парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, побијајући је у преиначујућем делу, у ставу другом и трећем изреке, због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) - ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је код туженог била радно анагажована, са кратким прекидима, почев од 2005. године по различитим основама, а последње две године по уговорима о обављању привремених и повремених послова. У спорном периоду тужиља је била ангажована не основу Уговора о обављању привремених и повремених послова од 27.06.2018. године, који је закључен на период од 28.06.2018. године до 13.12.2018. године. Због операције тумора паратироидне жлезде, тужиља је од 07.08.2018. године била спречена да ради. Решењем туженог од 17.09.2018. године тужиљи је отказан наведени уговор, са образложењем да је то због неизвршавања обавеза од стране тужиље. Решењем Националне службе за запошљавање од 04.10.2018. године одбијен је као неоснован захтев тужиље за признавање права на новчану накнаду за време незапослености. Против наведеног решења тужиља није изјављивала жалбу. Тужбом је тражила да се поништи као незаконито решење о отказу уговора о обављању привремених и повремених послова, као и да се тужени обавезе да јој накнади штету на име изгубљених накнада за период у коме је била спречена да ради, уз обавезу туженог да на тражене износе уплати доприносе, а поставила је и евентуални тужбени захтев за накнаду штете због немогућности да оствари право на новчану накнаду код Националне службе за запошљавање. Висина предметних потраживања је утврђена на основу налаза и мишљења вештака економско - финансијске струке, према коме је тужиља прецизирала тужбени захтев.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је поништио као незаконито решење туженог о отказу уговора о обављању привремених и повремених послова, имајући у виду да је тужила због болести била привремено спречена за рад, а да се као разлог за отказ уговора о обављању привремених и повремених послова у оспореном решењу наводи „неизвршавање обавеза од стране тужиле да обавља уговорене послове“. Према оцени првостепеног суда, привремена спреченост за рад тужиле се не може сматрати неизвршавањем радних обавеза, јер неизвршавање радних обавеза као отказни разлог, подразумева налог послодавца који запослени у свом раду не извршава. Првостепени суд је, позивајући се на одредбе чланова 154. и 155. Закона о облигационим односима и члана 164 Закона о раду, усвојио евентуални тужбени захтев за накнаду штете због изгубљених накнада за случај незапослености, оценивши да тужила није остварила право на новчану накнаду за случај незапослености јер је тужени донео незаконито решење о отказу.

Другостепени суд је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом и закључио да је првостепени суд правилно применио материјално право када је усвојио тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о обављању привремених и повремених послова од 17.09.2018. године. Међутим, у погледу накнаде штете на име изосталих накнада за случај незапослености, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду пресуду и одбио тужбени захтев, налазећи да је тужила имала могућност да против решења Националне службе за запошљавање којим је одбијен њен захтев за признавање права на новчану накнаду, изјави жалбу другостепеном органу и тужбом покрене управни спор, а како то није учинила нема основа да у праници тражи да се тужени обавезе на исплату изосталих накнада за случај незапослености.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је, преиначењем првостепене пресуде, погрешно применио материјално право, а тужила основано на то у ревизији указује.

Чланом 66. став 1. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС“ 36/09...113/17), прописано је да обавезно осигурано лице има право на новчану накнаду ако је било осигурано најмање 12 месеци непрекидно или с прекидима у последњих 18 месеци. Непрекидним осигурањем из става 1. овог члана сматра се и прекид обавезног осигурања краћи од 30 дана (став 2.).

Према члану 67. став 1. тачка 2. истог закона, незапослени има право на новчану накнаду у случају престанка радног односа или престанка обавезног осигурања, по основу престанка радног односа на одређено време, привремених и повремених послова, пробног рада; Незапослени коме је радни однос, односно осигурање престало његовом вољом или кривицом, односно ако је радни однос престао својевољним опредељивањем за отпремнину, новчану накнаду или посебну новчану накнаду по одлуци Владе о утврђивању програма решавања вишка запослених, у већем износу од висине отпремнине утврђене Законом о раду, може остварити право на новчану накнаду ако поново испуни услове из члана 66. овог закона (став 2.).

У конкретном случају, решењем туженог од 17.09.2018. године, тужили је незаконито отказан уговор о обављању привремених и повремених послова од 27.06.2018. године, будући да је тужени као разлог за отказа уговора навео

„неизвршавање обавеза од стране тужиле да обавља уговорене послове“, који отказни разлог није остварен, јер је тужилца у спорном периоду била привремено спречена за рад због болести, што се не може сматрати неизвршавањем радних обавеза.

Предмет тражене правне заштите о коме је одлучено побијаним делом пресуде је накнада штете настале због утврђених пропуста туженог, а штета се огледа у неоствареној накнади код Националне службе за запошљавање. Наиме, решењем Националне службе за запошљавање од 04.10.2018. године одбијен је као неоснован захтев тужиле за признавање права на новчану накнаду за време незапослености, јер је тужилци основ за осигурање за случај незапослености престао због неизвршавања обавеза да обавља уговорене послове, како је наведено оспореном решењу о отказу, а не због истека уговора о обављању привремених и повремених послова. Дакле, тужилца је услед пропуста туженог, доношења незаконитог решења о отказу уговора о привременим и повременим пословима, била лишена могућности да оствари накнаду за месеце за које би по редовном току накнаду остварила, да није било описаних пропуста туженог, због чега тужени сноси одговорност за штету коју је својим пропустима изазвао, у смислу члана 154. став 1. и члана 155. Закона о облигационим односима.

Код наведеног, како се у конкретном случају ради о праву на накнаду штете због неостварене накнаде за случај незапослености и о том праву се може решавати у судском поступку, чињеница да тужилца није користила правна средства прописана одредбама закона који регулише управни поступак и управни спор против решења Националне службе за запошљавање, није разлог за одбијање њеног тужбеног захтева, како је погрешно закључио другостепени суд.

Врховни суд прихвата потпуне и правилне разлоге првостепеног суда у погледу одлуке о основу тужбеног захтева и о висини тужилци припадајућих накнада. Уз дату оцену да је побијаном другостепеном одлуком, погрешном применом материјалног права преиначена првостепена пресуда, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Тужилца је успела у поступку по ревизији, па јој на основу чланова 153. и 154. ЗПП припадају и опредељени трошкови овог поступка и то накнада за састав ревизије од стране адвоката у износу од 18.000,00 динара, према важећој АТ и трошак судских такси на ревизију у износу од 11.041,12 динара и одлуку по ревизији у износу од 16.561,68 динара, према важећој ТТ, све у укупном износу од 45.602,80 динара.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић